

Выдаецца з 16 студзеня 1998 г.
В.а. галоўнага рэдактара
і заснавальнік Павел Жук
Выдавец — рэдакцыя газеты НАВІНЫ
Адрас для карэспандэнцыі:
220034, г.Мінск,
вул. Змітрака Бядулі, 6-47.
Тэл/факс: 236-89-40

НАВІНЫ

Аўторак, 30 сакавіка 1999 г.

№ 34 (565)

Кошт свабодны

Пазьняк змагаецца з жанчынамі

Як нам стала вядома, нядаўна старшыня БНФ Зянон Пазьняк прыслаў у Мінск факс, у якім патрабаваў выключыць са складу Сойма БНФ двух сябраў — Таццяну Ваніну і Юлію Чыгір, жонку М.Чыгіра.

Як паведаміў нам намеснік старшыні БНФ Сяргей Папкоў, Таццяна Ваніна і Юлія Чыгір цяпер працуюць «на іншую партыю» — яны падтрымліваюць кандыдата ў прэзідэнты Міхаіла Чыгіра. Таму іх будучь выключыць на наступным паседжанні Сойма БНФ — прэзідыума, які складаецца з 65 чалавек. Паседжанне прызначанае на 10 красавіка.

Па словах Таццяны Ванінай, яна прыняла рашэнне працаваць у камандзе Чыгіра яшчэ ў сярэдзіне снежня, калі Пазьняк яшчэ толькі вагаўся, ці балатавацца ў прэзідэнты. На яе думку, Пазьняк ў эміграцыі кепска інфармуе, і ён не ведае, што на самой справе адбываецца ў Беларусі.

Цікавы момант: і Т.Ваніна, і

Ю.Чыгір увайшлі ў Сойм БНФ як прадстаўнікі Беларускага жаночага руху «Адраджэнне Айчыны», які з'яўляецца адным з калектывных сябраў Фронту. У жаночым руху — каля 2.000 жанчын.

Юлія Чыгір таксама не разумее Пазьняка: «Ён што, хоча, каб я падтрымлівала яго, а не свайго мужа?» Па словах Ю.Чыгір, яна старанна выканалася свой фронтовай абавязак: сабрала 30 подпісаў у падтрымку кандыдата ў прэзідэнты Пазьняка — дарэчы, першым за Пазьняка падпісаўся ягоны канкурэнт Міхаіл Чыгір.

Абедзве жанчыны выказваюць шкадаванне з нагоды, што БНФ вырашыў пазбавіцца ад іх — Фронту ад гэтага будзе толькі горш.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Новый посол России
прибыл в Беларусь.
Им стал Вячеслав
Долгов.

Последний русский

Официальный Минск не скрывал своей радости относительно этого назначения. Во время церемонии вручения верительных грамот А.Лукашенко высказал надежду на то, что В.Долгов станет последним российским послом в Республике Беларусь, учитывая высокую интенсивность развития белорусско-русской интеграции. «Нам необходимо сделать все, чтобы мы были сильным, процветающим народом, братским народом, который населяет Россию и Беларусь», — заявил А.Лукашенко.

Долгов — человек, прошедший школу советской дипломатии. Он работал послом в Великобритании и Канаде, затем возглавлял дипломатическую миссию в Казахстане.

Отдел информации

СКАНДАЛ

Вайна кандыдатаў Чыгіра не пусцілі ў сядзібу БНФ

Напрыканцы мінулага тыдня кандыдат у прэзідэнты Міхаіл Чыгір правёў сустрэчу з актывістамі маладзёжных арганізацый, якую наладзіла Беларуска-асацыяцыя маладых палітыкаў.

Меркавалася, што перад гэтым М.Чыгір асобна сустрэнецца з прадстаўнікамі «Маладога фронту». Па іхняй просьбе, месцам сустрэчы было абранае памяшканне ўправы Беларускага Народнага Фронту.

Аднак ахова не прапусціла Чыгіра з суправаджаўнікамі ў памяшканне. Ім патлумачылі, што гэтая сустрэча не ўзгодненая з кіраўніцтвам БНФ і таму адбыцца не можа.

Таму такія паводзіны кіраўніцтва БНФ з'яўляюцца абсурднымі і абразлівымі. Такім чынам, у няёмкім становішчы апынулася перш за ўсё маладзёжная арганізацыя БНФ, і ў гэткае становішча яе заганілі старэйшыя та-варышы.

Атрымліваецца, што кіраўніцтва БНФ баіцца, калі іхняя моладзь пачуе іншую думку. І, што яшчэ больш небяспечна, тут праявілася поўная нецярлі-

У выніку маладафронтаўцы накіраваліся на агульную сустрэчу, што арганізавала БАМГ. Яны прынеслі М.Чыгіру прабачэнні за недарэчную сітуацыю.

Яе пракаментавалі намеснік старшыні БНФ Лявон Баршчэўскі і былы міністр унутраных справаў Юрый Захаранка, які суправаджаў былога прэм'ера на сустрэчы з моладдзю.

Л.Баршчэўскі: «Гэтае мерапрыемства ў сядзібе БНФ не было заплававанае. Кіраўніцтва Фронту даведлася пра яго толькі напярэдадні ўвечары. Каб мы ведалі пра гэта хадзіць тыдзень таму — магчыма, пытанне было б вырашанае. Хаця ў прынцыпе гэта вельмі дзіўна — дзе ж такое бывае, калі ў час перадавы барчай кампаніі адзін кандыдат у прэзідэнты выступае на штаб-кватэры другога. Для падобных сустрэчаў у Мінску хапае больш прыдатных памяшканняў. Канкрэтна ў адносінах да Чыгіра ў нас ніякіх прэтэнзій няма. З прычыны немагчымасці сустрэчы мы выказалі яму шкадаванне».

Ю.Захаранка: «Сустрэча на штаб-кватэры БНФ зусім не была ініцыятывай Чыгіра: менавіта туды яго запрасіў «Малады фронт», ён згадзіўся і прыехаў.

масць да пазіцыяў, з якімі БНФ нязгодны. Зараз я канчаткова пераконаўся, што гэтых людзей нельга дапускаць да ўлады. У адносінах да дэмакратычных прынцыпаў, не выключаю, гэтыя людзі будучы горшымі за Лукашэнку».

Маладафронтаўцы звярнуліся да М.Чыгіра з просьбаю ўсё ж правесці з імі асобную сустрэчу. Чыгір згадзіўся, адзначыўшы, што «сустрэча пройдзе трохі пазней і не на тэрыторыі недружалюбнай арганізацыі».

У святле ўсяго гэтага пытанне «Ці прапануеце вы, у выпадку перамогі, пасады ва ўрадзе прадстаўнікам БНФ?» выклікала гучны смех удзельнікаў сустрэчы. Зрэшты, былы прэм'ер адказаў, што ў БНФ ёсць прыстойныя і падрыхтаваныя людзі, якія змогуць заняць высокія пасады.

Міхаіла Чыгіра папрасілі выказацца наконт абвінавачвання з боку другога кандыдата — Зянона Пазьняка — у тым, што канкурэнт на выбарах 16 траўня з'яўляецца «стаўленікам Масквы» і «агентам расійскіх спецслужбаў». М.Чыгір адказаў, што не хоча «крытыкаваць саперніка ў складаны момант, калі мы змагаемся супраць дыктатара».

Зачакаліся волі

Больш за 8 тысяч чалавек бралі ўдзел у святочным шэсці і мітынг у Мінску 28 сакавіка.

У нядзелю ў сталіцы Беларусі апазіцыійныя сілы святкавалі Дзень Волі ў гонар 25 сакавіка 1918 года, калі была абвешчана Беларуская Народная Рэспубліка. Больш унушальнага мерапрыемства пад бел-чырвона-белымі сцягамі з пачатку вясны бадай што не было. Канешне, першая сапраўдная цеплыня спрыяла масавасці дэманстрацыі, аднак і прага сапраўднай волі ўсё больш відавочная.

Самы малады прамоўца мітынг, маладафронтавец Аляксей Шыдлоўскі, упэўнены, што з 20 ліпеня ў Беларусі будзе новы прэзідэнт. Іншыя прамоўцы таксама былі ўпэўненыя, што бягучы год стане вырашальным для лёсу Беларусі. Барацьбу з рэжымам, які стане нелегітымным пасля 20 ліпеня, трэба праводзіць агульнымі намаганнямі.

У канцы мітыngu аднадушна была прынятая рэзалюцыя з

асуджэннем планаў расійскага кіраўніцтва ўцягнуць Беларусь у канфлікт з Еўропай, размясціўшы на нашай тэрыторыі ядзерную зброю. Гэта была, магчыма, са-

мая кароткая рэзалюцыя з усіх прынятых за 10 апошніх гадоў. Яе сэнс просты — размяшчэнне ў Беларусі ядзернай зброі будзе разглядацца як акупацыя з боку Расіі, а «пад нагамі акупантаў будзе гарэць зямля». У якасці доказу сур'ёзнасці гэтых папярэд-жанняў дэманстранты паталілі ў Свіслачы пудзіла ў выглядзе

двухгаловага расійскага арла.

Улады адказалі на гэты «жэст» затрыманнем 13 падлеткаў, якіх абвінавачвалі ў выкарыстанні недэмакратычнай сімволікі. Паводле дадзеных БНФ, дзесяць непаўналетніх дэманстрантаў былі адпушчаны, яшчэ трое праседзелі да панядзелка ў ізалятары на Акрэсціна.

На ясны заплававана яшчэ некалькі акцыяў. 2 красавіка, абвясціў Анатоль Лябедзька, у Мінску пройдзе антыядзернае шэсце. 15-га, заявіў Сяргей Антончык, на акцыю пратэсту выйдуць рабочыя, чые патрабаванні аб павелічэнні заробкаў урад так і не пачуў.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Крамольныя знакі на галоўнай магістралі

Раніцай на шашы Брэст—Мінск з'явіліся незвычайныя дарожныя знакі.

Невядомыя прымацавалі да асвятляльных слупоў на выездзе з Брэста перакрэсленыя выявы ядзернай ракеты, стылізаванай рускай свастыкі, а таксама шылду з закрэсленым словам «лукашызм».

Такім чынам брэсцкія апазіцыянеры выказалі сваё стаўленне да магчымага размяшчэння ў Беларусі расійскай ядзернай зброі, з'яўлення ў краіне групак РНЕ і г.д. Як не дзіўна, але на гэты раз мясцовая міліцыя была не надта кемлівай, і крамольныя знакі правіселі на аўтамагістралі аж да вечара.

Язэп СІНІЦКІ

За былога прэм'ера ўжо «падпісаліся»

132 тысячы беларускіх грамадзянаў падпісаліся за Міхаіла Чыгіра. Гэтага цалкам дастаткова, каб былы прэм'ер быў зарэгістраваны Цэнтрвыбаркамам кандыдатам у прэзідэнты Беларусі. Па звестках НАВІНАЎ, за другога кандыдата Пазьняка падпісалася каля 120 тысяч.

У панядзелак Міхаіл Чыгір даваў прэс-канферэнцыю з нагоды завяршэння збору подпісаў. Ён сказаў журналістам, што цалкам задаволены працай сваіх папличнікаў. «Яны працавалі ва ўмовах жорсткага ўціску з боку ўладаў і з сваёй задачай справіліся», — заявіў Міхаіл Чыгір. Па ягоных словах, калі б не пераслед, можна было б сабраць і 500 тысяч подпісаў. «Настроі выбаршчыкаў гэтакі спрыяюць», — сцвярджаў Чыгір. Асабліва ў Мінску і Мінскай вобласці — тут за былога прэм'ера падпісаліся адпаведна 69 і 17 тысяч чалавек. У

астатніх абласцях — па 8—10 тысяч, што дэманструе даволі роўную падтрымку былога прэм'ера па ўсёй краіне. «Шмат людзей разумее, што Беларусь пад кіраўніцтвам Лукашэнкі зайшла ў тулік, але многія яшчэ баяцца. Наша мэта — дапамагчы пераадолець гэты страх», — заявіў Чыгір.

Як гэта зрабіць? Былы прэм'ер не супраць нетрадыцыйных выбараў. Каб там, дзе не будзе умоваў для стацыянарнага галасавання, арганізатары выбараў самі хадзілі па дамах і кватэрах выбаршчыкаў. Чыгір не выключае таксама, што такое галасаванне можа расцягнуцца на некалькі дзён, але «галоўнае, каб яно адбылося, бо выбары здольны цалкам змяніць сітуацыю ў краіне», — упэўнены былы прэм'ер.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Вадзім КАЗНАЧЭЎ

Лідэр Руху загінуў у аўтакатастрофе

Учора ў Кіеве прайшло пахаванне лідэра Народнага Руху Украіны Вячаслава Чарнавіла. Ён загінуў у аўтакатастрофе ў ноч з чацвярга на пятніцу.

Трагедыя адбылася прыкладна ў 23.30 на аўтадарозе Барыспаль — Залатаноша. Аўтамабіль Toyota Corolla, дзе знаходзіўся Вячаслаў Чарнавіл, сутыкнулася з «КамАЗам» з прычэпам. За рулём «КамАЗа», грузаннага збожжам, быў кіроўца дзяржгаса імя Хмяльніцкага.

У выніку страшэннага сутыкнення Вячаслаў Чарнавіл і ягоны памочнік Яўген Паўлаў, які кіраваў машынай, загінулі, а кіроўнік прэс-цэнтра Руху Дзмітрый Панамарчук атрымаў цяжкія пашкоджанні.

Папярэдне следства ўстанавіла, што вінаваты ў аварыі быў кіроўца «КамАЗа» — ён праехаў патрэбны паварот і вырашыў разварнуцца на дарозе. Менавіта ў гэты момант у «КамАЗ» на высокую

хуткасці ўрэзалася аўтамашына, дзе сядзеў Чарнавіл. Па словах прадстаўнікоў Руху, іх лідэр вяртаўся з Кіраваграда ў Кіев.

Вячаслаў Чарнавіл нарадзіўся ў 1937 годзе ў Звяні-гарадскім раёне Кіеўскай вобласці ў сям'і сельскіх настаўнікаў. Па адукацыі журналіст. Працаваў на Львоўскім тэлебачанні, адкуль быў звольнены за ўдзел у праваабарончым руху. На

Захадзе выйшлі ягоныя кнігі «Горэ з розуму» (1966), «Правосуддзя або рецидиві-терору» (1967). Каля 15 гадоў В.Чарнавіл правёў у турмах — за «антываеўскую агітацыю і прапаганду». Тры гады быў у ссылцы ў Якуціі. У красавіку 1990 года Вячаслаў Чарнавіл быў абраны старшынёй Львоўскага абласнога савета народных дэпутатаў. У 1991-м у якасці кандыдата ў прэзідэнты Украіны набраў 23,7 працэнта галасоў выбаршчыкаў. У красавіку 1992 года быў абраны сустаршынёй Народнага Руху Украіны.

Калі палітычны лідэр гіне не сваёй смерцю — у аўтакатастрофе, на адпачынку ці недзе яшчэ, адразу паўстае пытанне: а ці была выпадковай гэтая смерць? Тое самае адбылося і ў выпадку з Чарнавілам. Падозрэнні нават узмацняюцца — апошнім часам Вячаслаў Чарнавіл моцна канфліктаваў з сябрамі па партыі. Рух

раскалоўся на дзве групы — пасля таго, як ягоныя сябры фактычна адхілілі ад улады В.Чарнавіла і абралі сваім лідэрам Юрыя Кастэнку. З Чарнавілам, які да апошняга не прызнаваў новага лідэра, засталася меншасць рухаўцаў. Ю.Кастэнка падкрэсліваў глыбокія ідэалагічныя разыходжанні з В.Чарнавілам. Апроч іншага, парламенцкі кабінет В.Чарнавіла быў са скандалам перададзены прыхільнікам Кастэнкі.

Цяпер рухаўцы заяўляюць, што «пытанне пра раскол знятае з павесткі дня, Рух зноў аб'яднаецца і стане адзінай партыяй». В.Чарнавіл загінуў, і цяпер у «раскольніках» больш няма сапраўдных лідэраў. Юрый Кастэнка катэгарычна адмаўляе сувязь паміж трагедыяй і ўнутрыпартыйным расколам: «Маё сумленне тут чыстае».

А вось меркаванне блізкага сябра Чарнавіла Мустафы Джэмілёва: «У нас у партыі толькі ўсё пачало наладжвацца, у траўні мусіў адбыцца аб'яднальны з'езд... Магчыма, гэта і быў няшчасны выпадак, але у нас настолькі моцны крыміналітэт у краіне, што нельга нічога выключаць».

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Палякі адмаўляюць русіфікацыю

У выніку сустрэчы кіраўніцтва Саюза палякаў Беларусі (СПБ) з прадстаўнікамі Дзяржаўнага камітэта па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў, што прайшла напрыканцы мінулага тыдня, удалося дасягнуць кампрамісу.

Нагадаем, што апошнім часам узаемаадносіны Саюза палякаў і беларускіх уладаў прыкметна абвастрыліся, што, на думку кіраўніцтва СПБ, выклікана палітыкай дзяржструктур, накіраванай на русіфікацыю палякаў, якія жывуць на Беларусі.

Як паведаміў БелаПАН старшыня Саюза палякаў Тадэвуш Гавін, сустрэча з кіраўнікамі Дзяржкамітэта «прайшла даволі жорстка», аднак бакі сыхліся на думцы аб неабходнасці канструктыўнага супрацоўніцтва. У выніку дыскусіяў, адзначыў Т.Гавін, было дасягнутае разуменне таго, што праблемы палякаў, якія жывуць на Беларусі, накопліваліся гадамі і могуць быць вырашаны толькі шляхам развіцця дыялогу, а не працягам канфрантацыі.

БелаПАН

СПЕЦСЛУЖБЫ

Оригиналы из КГБ

Комитет государственной безопасности Беларуси 27 марта принял заявление, в котором осудил военные операции НАТО, направленные против Союзной Республики Югославия.

Белорусские чекисты ошарашили своих коллег из ЦРУ, МИ-5 и других спецслужб мира, не дождавшихся принять заявления в поддержку своих правительств. Следуя этой логике, получается, что руководство стран НАТО не может рассчитывать на помощь своих спецслужб в проведении операции на Балканах. Белорусское руководство может пока спать спокойно — ведомство генерала Мацкевича в очередной раз подтвердило, что пока поддерживает политику президента. Только зачем кричать об этом на весь мир?

Ваўкалак у пагонах

Маёр міліцыі ўзяў 1.700 долараў хабару.

24 сакавіка супрацоўнікі ўпраўлення КДБ па г.Мінску і Мінскай вобласці разам з службай уласнай бяспекі УУС Мінскаблвыканкама затрымалі з даказамі пры атрыманні хабару ў памеры 1.700 долараў ЗША выконваючага абавязкі начальніка аддзела крымінальнага вышуку Вілейскага РАУС маёра міліцыі Аляксандра Журу.

Пярэварачэнне ў пагонах патрабаваў 3.500 долараў у дырэктара адной з камерцыйных фірмаў за спыненне аперацыйных мерапрыемстваў, якія нібыта супраць яго вяліся. Маёр міліцыі разлічваў атрымаць усю суму ў два прыёмы, але быў затрыманы з даказамі аперацыйна-следчай групай. Пры затрыманні А.Жура спрабаваў аказаць супраціўленне супрацоўнікам органаў дзяржаўнай бяспекі. Упраўленне КДБ па г.Мінску і Мінскай вобласці ўзбудзіла крымінальную справу па арт. 169 КК (атрыманне хабару). Падарэаваемы зараз знаходзіцца ў следчым ізалятары КДБ, вядзецца расследаванне.

Цэнтр інфармацыі і грамадскіх сувязяў КДБ

Міліцыя знайшла «наркатычныя прытоны апазіцыі» ў Магілёве

Магілёўская міліцыя знайшла новы сродак барацьбы з апазіцыяй.

Цяпер прадстаўнікоў апазіцыйных партыяў затрымліваюць па падозрэнні ў правозе ці захоўванні наркатыкаў. У канцы мінулага тыдня амаль дзесятка сябраў магілёўскіх аддзяленняў БНФ, сацыял-дэмакратычнай партыі, Свабоднага прафсаюза пабывалі ў міліцыі менавіта па гэтых «наркатычных» матывах.

Першым за наркатыкі патрапіў да міліцыянтаў кіраўнік Магілёўскай абласной арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі Алесь Сердзюкоў. Яго знялі ў 7-00 з аўтобуса, што накіроўваўся ў Мінск. Некалькі супрацоўнікаў міліцыі на чале з кіраўніком крымінальнага вышуку абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў Карпавым затрымалі партыйнага лідэра. Яму людзі ў пагонах паведамілі, што ёсць звесткі, нібыта Сердзюкоў наркакур'ер і вазе герані. У памяшканні Ленінскага РАУС у Сердзюкова дагледзелі ягоныя рэчы і забралі падпісныя лісты за Чыгіра і Пазыняка. Наркатыкаў, натуральна, ніхто і не чакаў. Працарол склалі стандартны — аб парушэннях выбарчага заканадаўства.

У суботу група амапаўцаў на чале з тым жа падпалкоўнікам Карпавым увярвалася ў прыватную кватэру, дзе ў гэты час знаходзіліся сябры выбарчых камісіяў і ініцыятыўных групаў. Міліцыя не мела ніякай санкцыі ад пракурора, а спасылалася на сігналы суседзяў: маўляў, у гэтым памяшканні хаваюць і гандлююць наркатыкамі. Зноў ператрус, зноў пра наркатыкі ніхто больш не ўзгадваў. Канфіскавалі выбарчыя дакументы: падпісныя лісты, пячаткі выбарчых камісіяў. Затрымалі падчас гэтага налёту на «наркатычны прытон апазіцыі» 6 чалавек, у тым ліку старшыню абласной выбарчай камісіі Уладзіміра Шарапава. Працаролы ў парушэнні выбарчага заканадаўства былі складзеныя стандартныя. А суды па розных затрыманых пройдуць на працягу ўсяго тыдня.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

ЧУТКІ

Звесткі пра тое, што падпісаны загад аб арышце Міхаіла Чыгіра, ужо некалькі дзён палюхаюць прыхільнікаў былога прэзідэнта. Згодна з чуткамі, Чыгіра павінны былі затрымаць яшчэ ў нядзелю. У панядзелак нікім не арыштаваны Міхаіл Чыгір сказаў на гэта наступнае: «Хутчэй за ўсё гэтай дэзінфармацыяй мяне хочуць прымусіць з'ехаць з краіны і вырашыць праблему выбараў на карысць Лукашэнкі. Не атрымаецца. Не дачакаюцца».

Сёння ў мінскай міліцыі павінна дабавіцца працы. Невядомыя маладыя патрыёты планавалі прывесці ў ноч з панядзелка на аўторак акцыю па вышыванні бел-чырвона-белых сцягоў на будынках цэнтральных вуліцаў горада. Акцыю меркавалася прысвяціць маючым адбыцца 16 траўня выбарам прэзідэнта і надаць ёй назву: «Пазыняк — наш прэзідэнт». Ад ранейшых яна адрознівалася тым, што да сцягоў былі прымацаваны партрэты лідэра БНФ у эміграцыі. Праверыць праўдзівасць інфармацыі чытачы, якія жывуць у цэнтры горада, могуць проста выглянуўшы ў акно сваёй кватэры.

АМАП дубінкай вучыў балець

Больш дзесяці ўдзельнікаў апазіцыйнай акцыі «На наш футбол, з нашым сцягам» было схоплена міліцыяй у суботу на матчы зборных Беларусі і Швейцарыі за выкарыстанне «незарэгістраванай сімволікі».

Напярэдадні матча ўлады прынялі небачаныя дагэтуль меры асцярогі. У ахове стадыёна ўдзельнічала вялікая колькасць салдатаў унутраных войскаў і міліцыі, а на цэнтральную трыбуну білеты размяркоўвалі толькі па прадпрыемствах і арганізацыях. Не выключана, што падобным чынам улады вырашылі не дапусціць знаходжання ў цэнтральных сектарах стадыёна непажаданай публікі, кшталту апазіцыянераў з нацыянальнымі сцягамі. Справа ў тым, што на матчы прысутнічала вялікая група высокапастаўленых футбольных аматараў з прэзідэнцкай адміністрацыі на

чале з бальшчыкам № 1 — Аляксандрам Лукашэнкам, а іх урадавая ложа знаходзіцца якраз у цэнтры стадыёна.

Тым не менш апазіцыянеры размясціліся ў розных месцах спартовай арэны і на працягу ўсяго першага тайма ўзнімалі над трыбунамі бел-чырвона-белыя сцягі. Міліцыя і АМАП адразу ж кінуліся знішчаць «красола» і затрымліваць сцяганосцаў. Па словах відавочцаў, у некалькіх месцах стадыёна бальшчыкі нават завязалі бойкі з ахоўнікамі парадку, якія спрабавалі канфіскаваць забароненую аtryбутыку. Прычым міліцыянтаў раздражнялі толькі

бальшчыкі з нацыянальнымі сцягамі, усе іншыя, якія выкарыстоўвалі на стадыёне такую экзатычную і незарэгістраваную сімволіку, як сцягі СССР, БССР ці, напрыклад, савецкай Эстоніі(!?), ахоўнікаў парадку не цікавілі. Часамі міліцыя паводзіла сябе проста па-бандыцку. Затрыманыя апазіцыянеры ўяўляюць моцна збівалі і выкідалі за стадыённую агароджу. Відаць, у міліцыянтаў на гэты раз было ўказанне толькі памяць апазіцыянерам бакі, таму ў пастарункі іх не дастаўлялі.

А пасля заканчэння матча расчараваныя паразай зборнай Беларусі і разагрэтыя алкаголем падлеткі білі шкло ў кіёсках, а таксама хуліганілі на станцыях і ў цягніках метро. Міліцыі побач заўважана не было.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

«Беларусь сёння» — па-англійску

На мінулым тыдні ў шапіках «Белсаюздруку» з'явілася новае выданне — англамоўная газета Belarus' Today («Беларусь сёння»).

Тым не менш лічыць абсалютна новай газету нельга — да апошняга часу яна выходзіла пад назвай Minsk News («Мінскія навіны»).

Як паведаміў нам галоўны рэдактар выдання Юрый Будзько, Belarus' Today арыентаваная перш за ўсё на замежнага чытача, які цікавіцца падзеямі ў Беларусі. Па словах Ю.Будзько,

ка-палітычных выданняў, аднак у бліжэйшы час галоўны рэдактар спадзяецца сфармаваць сваю каманду журналістаў.

Па словах Ю.Будзько, ягоную газету «вельмі ўважліва» чытаюць у амбасадах і прадстаўніцтвах замежных арганізацыяў у Беларусі, цікавіцца ёю і турысты з іншых краінаў. Апроч таго, сярод чытачоў Belarus' Today — студэнты, якія вучуваюць англійскую мову.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

БЕЛАРУСКАЯ СЛУЖБА РАДЫЁ СВАБОДА

576 кгц — сталае частата на сярэдніх хвалях!

Хвалі і частоты (ад 28.03.99)

18:00 - 19:30	7295, 9610, 11725, 15565 кгц	(41, 31, 25, 19 м)
22:00 - 23:30	6105, 9535, 9750, 11865 кгц	(49, 31, 49 м)
06:00 - 07:00	6065, 7295, 9635, 9750 кгц	(49, 41, 31 м)
Усе перадачы можна слухаць на сярэдняй хвалі 576 кгц (521 м)		

ІНТЭРНЭТ: www.svaboda.org

Паштовы адрас: 220005, Менск-5, п/с 111 • Vinohradská 1, 11000 Praha 1, Чэхія

У праграме:

... навіны зь Беларусі і ўсяго сьвету, правы чалавека, апазіцыя, улада, родная мова, эканоміка, мэдыцына, культура, гісторыя, эміграцыя ...

Спэцыяльныя перадачы:

... Праскі акцэнт, Вострая Брама, Блізкая Эўропа, Беларускі інтэрнэт (нд), Ад панядзелка да панядзелка (пн), Гаўдэамус, Беларускія раздарожжы (аўт), Неабжытая спадчына, Паштовая скрынка 111 (чц), Новае пакаленьне (пт), Сымбаль веры (сб)...

КОСОВО

ПРИШТИНА: Война отвратительна. Я понял это не сегодня, когда Косово ждет бомбы НАТО. Впервые я осознал это, когда я увидел лица беженцев войн бывшей Югославии. Я был на борту последнего самолета из Хорватии перед тем, как там разразилась война, и хотя у меня был билет, я оказался в очереди на посадку. Мужчины расталкивали женщин и детей, пробиваясь на борт самолета. Каждый хотел убежать от войны — даже если это означало занять место безымянных женщин и детей.

Я пишу в своем офисе в Приштине, буквально за несколько часов до того, как бомбы НАТО ударят по сербским позициям. Сегодняшняя война ничем не лучше войны в Загребе. Я знаю, что бои (скорее, бойня) закончатся здесь быстрее, чем я думал, потому что военная машина Милошевича впервые столкнулась с гораздо более сильным противником — союзом НАТО. Я знаю, что одним из результатов предстоящей воздушной атаки будет разрушение военной машины Милошевича, в том смысле, что она никогда не поднимется вновь, как машинное производство в Сербии в этом веке.

Я также знаю, что само по себе это может изменить отношение народов Балканов к войне; мы в Юго-Восточной Европе столкнемся с тем фактом, что НАТО создало для них «зонт безопасности». Войны прошлых веков, а в особенности кровавая этническая чистка прошедшей декады завершится.

Учитывая применяемые технологии, война может завершиться за считанные недели и может принести нашему обществу огромную перемену. Как представитель Косово на последних переговорах во Франции, я подписал соглашение, которое предоставляет Косово три года самоуправления под гарантией НАТО и дает возможность народу Косово определить свой будущий статус по окончании этого промежуточного периода. У НАТО достаточно власти, чтобы ввести это соглашение в действие.

Что беспокоит меня, так это то, что такого рода политические соглашения ждут войны, чтобы появиться на свет и воплотиться в жизнь. Печально признавать, но только военное кровопролитие способно скрепить подобные дипломатические сделки. Необходимость в освобождении

В ожидании бомбежки

нии Косово из-под власти Милошевича была очевидна на протяжении всего десятилетия. Два миллиона человек в Косово

страдали от режима Милошевича во всех отношениях — начиная с простой безопасности и заканчивая образованием. Годы они пытались выразить это мирным путем.

именно потому, что Косово не бралось за оружие. Реакция Больших сил последовала только после того, как со стороны Косово раздались первые выстрелы. Как это уже показала Дайтона несколько коротких лет назад, проблеме начинают решать, только когда она становится вооруженной.

И все же, несмотря на опыт Боснии, Косово не привлекало внимание мировых лидеров, пока не разрослось насилие. Нет необходимости объяснять, что заставляло женщин и детей бежать из своих деревень на тракторах — существовала злая сила, от которой они убежали. Еще один урок: проблему считают серьезной, только когда ей предшествовал подобный прецедент. (Было бы трудно не представлять самого худшего, узнав о случаях племенной бойни в Африке, подобным событиям в Руанде).

Сербские войска на позициях

Как политический активист последних дней Югославии, я пытался поддержать философию ненасилия, организовывая демонстрации и действуя другими методами мирного выражения протеста. Но те, кто принимал решения в бывшей Югославии, презирали такие методы. Они не занимались Косово

Итак, я сижу в ожидании решения проблем Косово с помощью оружия, оружия более мощного, чем у Милошевича. В отличие от Боснии, в следующие несколько часов все будет происходить на линии фронта, прочерченной в воздухе. Сербские силы, расположенные прямо возле моего офиса, возможно

Ветон СУРРОЙ

Ветон Суррой был членом мирной делегации Косово в Париже и является главным редактором лидирующей независимой газеты Косово «Когха Диторе».

будут разбиты самолетами НАТО. Когда бы я ни пошел домой, если я пойду домой, я буду абсолютно не защищен, так же как и все мои соотечественники, у которых нет оружия.

Три дня назад я был за границей и не испытывал недостатка в приглашениях продолжить мою поездку, но я решил пережить этот исторический момент здесь. Подписав мирное соглашение в Париже на прошлой неделе, я автоматически согласился и с тем, что это соглашение может привести к негативным последствиям для народа Косово. Если сербская сторона не согласилась бы с этим соглашением, оно было бы реализовано силой, и эта акция конечно же поставит в опасность мирное население.

Действительно, с тех пор, как мы подписали соглашение, появилось больше 30.000 новых беженцев. Бог знает, сколько мирных жителей пострадает в предстоящие дни. Принимая от-

ветственность за свою подпись, я думаю, что единственно верное решение для меня — это быть здесь в эти критические дни, пытаясь расширить список доказательств, объясняющих, почему война отвратительна.

© Project Syndicate, March 1999

История войны

Косовский конфликт — один из компонентов гремучей балканской смеси, грозящей нарушить шаткое европейское равновесие. Враждующие стороны — сербы и этнические албанцы, составляющие в настоящий момент национальное большинство на территории Косово.

Средневековое Косово было частью сербского королевства. Албанцы там жили, но были в меньшинстве. После битвы на Косовом поле сербской и турецкой армий в 1389 году Косово отошло к Турции. После поражения сербы начали покидать Косово. Османская империя приветствовала ее заселение единоверцами-албанцами. К 1912 году, когда Сербия вновь завоевала Косово в Первой Балканской войне, албанцы были там подавляющим большинством населения.

В 1943 г. Косово было оккупировано немцами, которые всячески поддерживали сепаратистские тенденции албанцев. Присоединению Косово к Албании помешала Советская Армия, чья победа привела к установлению в Югославии коммунистического режима во главе с Й.Тито. Он продолжал политику «сербизации» Косово, но все же в 1974 г. край получил автономию в составе Югославской Федерации.

Помимо общего политического неблагополучия край Косово страдал от экономического запустения. В 45-ом году он был беднейшей областью Европы. Экономическая запущенность способствовала усилению антиюгославских настроений.

В 1987 г. Слободан Милошевич стал сербским президентом. А уже в 1988 г. с его подачи была принята новая конституция, которая ликвидировала широкую косовскую автономию. В ответ на этот шаг в Косово было создано «параллельное правительство». Оно приняло собственную конституцию и объявило о непризнании сербского руководства. Президентом косовского правительства стал писатель и политик Ибрагим Ругова. Ругова делал ставку на ненасильственную борьбу, надеясь на помощь Запада.

В 1989 г. Милошевич перешел к активным действиям: в Косово начались массовые аресты, вызвавшие вооруженные столкновения. «Параллельное правительство» Руговы от решения межнационального конфликта было практически отстранено — его вообще никак не замечали. Международному сообществу независимое государство Косово с его проалбанскими устремлениями было ни к чему.

В июне 1996 г. в Косово была создана Армия Освобождения Косово. Бойцы АОК начали атаки на сербские полицейские патрули и военных. Практиковались также убийства сербских мирных жителей и албанцев, заподозренных в сотрудничестве с властями. Достичь освобождения посредством сугубо террористической деятельности — задача невыполнимая, но АОК преследовала и политические цели — привлечь международное внимание к косовскому конфликту. Эту цель они достигли. К тому же сепаратисты начали получать военную помощь со стороны Албании, что фактически стало началом открытого военного конфликта.

После переговоров между Милошевичем и руководством Движения за освобождение Косово в октябре 1998 г. было достигнуто соглашение о прекращении огня. Соглашение нарушалось уже с тех пор неоднократно. Сербская и албанская позиции на переговорах слишком далеки от достижения какого-либо приемлемого соглашения. Косовское руководство было бы согласно вернуться к автономии, гарантированной конституцией 74-го года, но это не устраивает Милошевича — пользуясь подобными правами, Косово неминуемо «сбежит» к Албании на вполне законном основании, а как раз этого сербский президент пытается не допустить на протяжении 12 последних лет.

Демография Косово такова, что удержать его сербы в сложившейся ситуации могут либо силой, либо большими деньгами, которых у них нет. В 1912 году, после возвращения Косово, сербское население в нем составляло 40%. К 1991 году сербы составляли менее 10%. Тому есть несколько причин, из которых наиболее существенными представляются две: во-первых, экономическое положение района побуждало сербов мигрировать в «свой» центр, а во-вторых, албанская семья имеет в среднем семерых детей. Как говорится, комментарии излишни.

А.Н.

У Беларусі прадужілялі Апакаліпсіс

Адносіны беларускіх уладаў з краінамі Захаду сапсаваныя настолькі, што далей няма куды, вычарпаны ўвесь патэнцыял. На агрэсію ў Югаславіі Беларусь адраэагавала толькі заявамі.

У прэс-службе міністэрства замежных справаў казалі, што наша краіна не адклікала свайго прадстаўніка з НАТО Уладзіміра Лабунова, не спыніла стасункі з альянсам у рамках праграмы «Партнёрства дзеля міру», якія і без таго надта вялікія, а міністр замежных справаў Урал Латыпаў не адмовіўся ад запрашэння прыняць удзел у святкаванні 50-гадовага юбілею НАТО.

Ваенную аперацыю ў Югаславіі прэзідэнт Лукашэнка скарыстаў для чарговай порцыі антызаходняй історыі.

У затопленых паводкай раёнах ён выкрываў «агрэсію, бліжэй да фашызму», і прыгразіў заняцця сваім войскам. каб «нас на калені не паставілі». Прэзідэнт надта ўпэўнены, што «наступным будзем мы». Раней ён абяцаў

ваенную дапамогу Югаславіі, але цяпер настойваў на ўзгадненні гэтага пытання з Расіяй «у строгай адпаведнасці з міжнароднымі нормамі».

Намаганні беларускіх дыпламатаў ва ўрэгуляванні балканскага крызісу пацярпелі фіяска. У Савецкай Федэрацыі ААН пазіцыю Расіі наша краіна падтрымала разам з Кітаем, Індыяй і Намібіяй. У Азіі супраць «агрэсіі» НАТО выступілі па традыцыі Ірак, Іран і В'етнам, а ў Лацінскай Амерыцы — Мексіка і Калумбія. Беларусь апынулася ў звычайнай для сябе кампаніі.

На саміце міністраў абароны краінаў СНД беларускі міністр Аляксандр Чумакоў запрапанаваў асудзіць натаўскую аперацыю. Але і тут не атрымалася поўнай перамогі. На саміт

прыехалі толькі шэсць міністраў абароны, якія прынялі асуджальную заяву. Тым часам Азербайджан выказаўся за паглыбленне супрацоўніцтва з НАТО і запрапанаваў накіраваць у Косава спецыяльны ўзвод азербайджанскай арміі ў складзе турэцкіх сілаў. Не спяшаецца і Грузія. Дарэда яе прэзідэнта лічыць неабходным правядзенне «аперацыяў, якія прымушаюць да міру».

Чарговае паражэнне чакала беларускіх «пажарнікаў», які ўзяліся гасіць Косаўскі пажар, у Вене — на пашыраным паседжанні Пастаяннага савета АБСЕ. Беларуская дэлегацыя лабіравала там расійскую пазіцыю, якая ўрэшце была заблакаваная.

Для абароны рэжыму Милошавіча, які гэтак жа перасва-рыўся з усім светам, як і Лукашэнка, засталася толькі прапаганда. Афіцыйная прэса яўна

згушчала фарбы, маўляў, «ўсяго некалькі хвілінаў аддзяляе нас ад Апакаліпсіса». Каб гэты апакаліпсіс не здарыўся, іншая афіцыйная газета заклікала байкатаваць амерыканскія тавары, зняць вывескі на англійскай мове, выключыць з радыё і тэлебачання англамоўную музыку. (Тым не менш колькасць наведвальнікаў амерыканскіх рэстаранаў «Макдональдс» у Мінску яўна не паменшылася.) Яшчэ адна дзяржаўная газета запрапанавала А.Лукашэнка «прыняць меры супраць празаходніх і праамерыканскіх палітычных сілаў у нашай рэспубліцы». Фактычна, пад кананаду ў Косаве прэзідэнту хочучь развязаць рукі, заклікаючы ўзмацніць рэпрэсіі супраць інашадумцаў. Натуральна, што і прызначаны на травень прэзідэнцкія выбары будуць паднесеныя публіцы як «агрэсія» Захаду.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Нонканфарміст

310 гадоў назад 30 сакавіка на плошчы Старога Мясца ў Варшаве на радасць натоўпу фанатыкаў сякера дзяржаўнага ката Рэчы Паспалітай знесла галаву брэсцкаму падсудку Казіміру Лышчынскаму. Цэла яго спалілі на вогнішчы, попелам зарадзілі гармату — і душу «монстра з Брэстчыны», як называла яго царква, адправілі ў пекла. Гэтакае рэдкаснае смяротнае пакаранне Лышчынскаму вынес сеймавы суд за твор «Аб неіснаванні бога» і адкрытыя ацэстичныя выказванні.

Аднак гарматны стрэл вынес Лышчынскага ў шэраг самых выдатных постацяў еўрапейскай навуковай думкі, забяспечыў яму вечную памяць як ахвяры інквізіцыі, а галоўнае, вечную ўвагу да ягонай асобы. Лышчынскаму прысвечана болей за 1.000 даследаванняў і мастацкіх твораў, яго імя ўвайшло ў школьныя падручнікі гісторыі. Таму не мае сэнсу пераказваць яго біяграфію, хто не ведае — лёгка знайдзе артыкулы, апавяданні, аповесці пра жыццё мысліцеля. Не варта разглядаць тут і яго ацэстичныя погляды і сістэму яго навуковых абгрунтаванняў галоўнай тэзы — Бог стварыў людзей.

Спрэчкі паміж атэістамі і вернікамі царквы бессэнсоўныя, бо ніхто не ведае ісціны. Ёсць неаспрэчны факт, што ўсё жывое (ды і нежывое) нейкім чынам узнікла, абсягі космосу не маюць меж, даступных нашаму малому розуму. Загадка стварэння свету адны называюць Богам і моляцца Творцу, другія, не ведаючы разгадкі, ацэньваюць рэлігійныя малюнкi нябеснага жыцця як плён не надта таленавітай фантазіі, не ведаючы, ці варта дасылаць малітву, не ўяўляючы каму.

Сённяшняя псіхіятрыя, даследуючы рэлігійныя патрэбы чалавека, наогул лічыць іх лёгка адхіленнем ад нормы (з пункту гледжання медыцыны — праймай шызафрэнчнага кшталту, адлюстраваннем нашай боязі перад смерцю), аднак, за выключэннем фанатычных груп, сацыяльна бяспечным. У гэ-

тым сэнсе ўсе, хто верыць у існаванне Бога, анёлаў, раю і пекла і да т. п., так моўцы, крыху адхілены ад нормы.

Царква, задавальваючы гэтыя патрэбы, трымаецца на веры, стварае адпаведныя рытуалы, здзяйсняе неабходнае ёй ідэалагічнае выхаванне. У гэтай якасці дзяржава (усе дзяржавы) падтрымліваюць царкву (кожная свае царквы), бо ўсталяваны рытуалі спрыяе сацыяльнаму парадку і дысцыпліне.

Разбурэнне рытуалу (і адпаведна — веры) разбурае сацыяльную дысцыпліну, ставячы мэтай вызваленне ад тых інстытуцыяў (гэта значыць, ад жывых людзей, што здзяйсняюць пэўныя функцыі), якія жадаюць ад простага чалавека канфармізму (быць як усе). Балышыня лю-

дзей вымушана ці жадае быць як усе. Шмат людзей не маюць ведаў, сілы духу і жадання вылучыцца ў недазволенам (светапогляд, адносіны да ўладаў і г. д.). Але ахвотна вылучаюцца ў дазволеным уладамі (мода, кар’ера, вайна, праца).

Лышчынскі вылучыўся ў самым недазволенам, а калі больш дакладна — у забароненым, ён падпісваў галоўнае ідэалагічнае апірышча тагачаснай улады. Ён быў не проста дысідэнт (іншадумец). Лышчынскі выступіў як нонканфарміст у пытаннях веры, сацыяльнага ўладкавання грамадства.

Нават сёння, калі квітнеюць навука, а вынікі мноства даследаванняў неаспрэчна даказваюць эвалюцыйнае паходжанне жыцця на Зямлі і адсоўваюць таямніцу паходжання Свету ў непраглядную і недаступную чалавеку далечыню, адраджэнне царквы ў Беларусі, абуджэнне сярэднявечных прымхаў разглядаецца мноствам людзей як свята вызвалення ад атэізму. Безумоўна, для іх Лышчынскі такая ж непрымальная і нядобрая асоба, якой мысліцель быў для біскупаў у 1689 годзе.

Аднак, людзі, якія асцяцілі нонканфармізм сваёй пакутніцкай смерцю, — святыя, дастойныя глыбокай пашаны, не меншай, чым тыя, хто патрапіў на царкоўныя абразы і перад кім запальваюць свечку, просячы дапамогі. Гэтыя людзі намагаліся паказаць сваім сучаснікам выйсце з цемры, скінучь прыгнёт канфармізму, створаныя тымі, хто трымае ўладу. Канфармізм тысячаў людзей дазваляе ўладарным адзінакам здзяйсняць свой дыктат над грамадствам, маніпуляваць іхнімі жыццямі ды інтэрэсамі. Таму, хто не хоча, на радасць уладам, «быць як усе» рахваным, можа ўгадаць сёння пра нашага земляка, мужана мысліцеля Казіміра Лышчынскага, які жадаў, каб дух чалавечы быў вызвалены да самастойнай творчасці.

Ю.М.

Белый Дом взломали хакеры

Иван БАБИЧЕВ

В ночь с субботы на воскресенье вышел из строя сервер Белого Дома по адресу www.whitehouse.gov. Причиной падения этого сервера была атака Союза хакеров России, вызванная негодованием по поводу натовских бомбежек Югославии.

Примечательно, что доступным после отключения whitehouse.gov оставался малоизвестный широкой публике «резервный» сервер Белого дома по адресу www.whitehouse.net. Однако через несколько часов взломали и его. За-

Дальнейшее нажатие на них мышкой выкидывает на веб-сайт небезызвестной Поли Джонс, то на сайт компании, резервирующей места на Арлингтонском кладбище. Фото Билла Клинтона и его жену поменяли местами — теперь Хиллари Клинтон значится как «президент США», а Билл Клинтон стал «первым мужчиной Белого дома».

Личная страничка президента Клинтона, которая является частью сервера, также подверглась изменению. При входе на нее висит предупреждение о том, что детям до 18 лет вход воспрещен, принятое для веб-страниц непри-

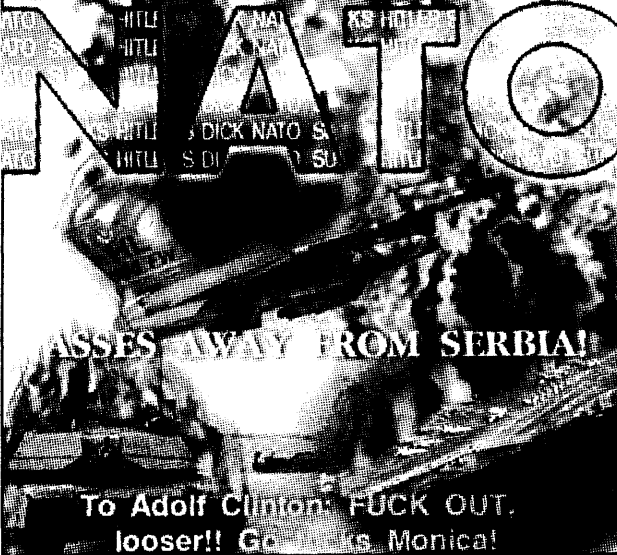
зайчиками и надписью: «Извращенец! Извращенец! Извращенец! Ты должен стыдиться!» Об интимных похождениях Клинтона напоминают и другие «мелочи» типа обнаженных красоток.

Хватает и оскорблений в адресе американцев как наций — одна реклама «Макдональдса» чего стоит.

Немного раньше, днем 27 марта группа, называющая себя *Russian Hackers Union*, совершила атаку против нескольких американских серверов WWW, заменив их титульные страницы полуграмотными протестами на английском языке против операции НАТО

на Балканах. Среди взломанных сайтов — медицинская библиотека, домашняя страница колледжа *Orange Coast* в Калифорнии, фирмы медицинского оборудования, южнокалifornийской федерации по водному поло и нескольких других учреждений. Ни одна из пострадавших структур не имеет отношения к военным операциям НАТО на территории Югославии. Сервера были отобраны по техническим параметрам, которые позволили хакерам нащупать брешь в их защите.

Истерия шовинистических настроений, захлестнувшая российские средства массовой информации, перекинулась и на Интернет. В продолжающемся опросе на авторитетнейшем российском сервере по вопросам защиты от хакеров сервере *HackZone* «Как бы вы отнеслись к предложению участвовать в атаке на информационные структуры НАТО?» 85% респондентов заявляют о готовности участвовать в подобных атаках.

Так выглядят сайты взломанных кампаний

личного содержания. Хакеры поменяли фото президента, снабдили страницу рекламными баннерами порнографических сайтов и надписью: «Белый дом — не дешевый отель!» Другая страница сайта изрисована фривольными